

Wilt u voorlezing van deze preek in uw gemeente even melden via contact@vanbruggenpreken.nl ?

IN MARIA'S STILTE KOMT GOD

Gemeente van onze Here Jezus Christus,

De aarde waarop wij leven is vol geluid. Blaffende honden en kakelende kippen, vallende bomen en krakend ijs, fluitende machines en gierende remmen.

Toch is deze wereld ook aan alle kanten gehuld in een diepe stilte. Je hoeft maar met een zweefvliegtuig te zweven boven de aarde om te ontdekken hoe honderd meter hoger alle geluid van de aarde al is weggevallen.

Een aarde vol geluid is eigenlijk maar een kleine kras op de plaat van de stilte in het heelal.

*

Ook ons menselijk leven is vol geluid. Vanaf onze eerste kreet in het uur van onze geboorte. En daarna houdt het niet meer op: praten, zingen, schreeuwen. We laten van ons horen en verdoven elkaar soms met lawaai.

Toch zijn wij als mensen omringd door *stilte*. Zodra we zwijgen, valt het op. Veel mensen zijn daar ook bang voor: daarom moet de muziek altijd aan, graag wat hard, en er mag op feestjes beslist geen stilte vallen.

Stilte kijkt je aan: het is een oceaan om ons heen. Wat is er in die stilte? Niets? Zijn wij kleine ritselingen in een immense leegte? Of is er in die stilte iets anders dat wij niet kennen? Wat dan? Wie dan?

Is stilte soms de ondoordringbare wand van Gods werkplaats? Is er leven achter die stiltemuur? Rijden wij langs een geluidswal waarachter een stad ligt die je niet ziet en niet hoort?

*

Maria heeft mogen ervaren dat stilte niet hetzelfde is als leegte. Zij maakte een stille reis van Nazaret naar een dorp in Juda. Ze was er met zichzelf alleen. Er waren geen stemmen. Het was een tocht in stilzwijgen.

Maar in die stilte was God actief, ongemerkt maar indrukwekkend. Maria is het achteraf gewaar geworden bij Elisabet. Zij wist het toen heel zeker: de stilte is Gods werkplaats. En haar ervaring is een teken vanuit Gods stilte voor deze rumoerige aarde en voor ons, kleingelovige en nerveuze

christenen. Een kerstster van hoop: zij straalt onhoorbaar.

Elisabet roept het luid: „Gelukkige Maria, gezegende onder de vrouwen: jij mocht als meisje ervaren hoe de stilte van dit heelal vol is van een goede God“.

IN MARIA'S STILTE KOMT GOD

1. Hij overschaduwde haar leven
2. Hij leert haar een lied

1. *Hij overschaduwde haar leven*

Kerst is de komst van de Koning. Lieder en voor advent accentueren dit. „Heft poorten uw hoofden omhoog opdat de koning van de ere binnenrijdt.“

Koningen komen binnen met veel geluid, met wapengekletter en met muziek. Trompetten worden gestoken en fanfares gehoord. Hóór, daar komt de koning!

Is het ook zo gegaan met Jezus?

*

Je zou zeggen: ja, kijk maar naar de engelen in Efrata's veld. Daar klinkt het hemels Gloria als welkom op aarde voor de koning.

Dat is ook zo, maar het is wel opvallend dat dit geluid te horen viel buiten de stal en niet daarbinnen. Het is het geluid van de boodschappers op de straten, maar de koning zelf wordt in de onopvallende stilte van de stal geboren. En wanneer de herders uit het luidruchtige engelenveld in de stal komen, buigen zij zich over een geluidloze krib.

En bovendien is de geboorte niet het moment van de aankomst van de koning. Jezus was er eerder dan zijn geboorte. Hij kwam in Maria's schoot. Ontvangen van de heilige Geest.

Dat is eigenlijk advent: de aankomst van de Messias. En die aankomst is onopgemerkt geweest. Van de geboorte wisten Jozef en Maria dat de dagen vervuld waren dat zij baren zou, maar over de ontvangenis heeft niemand ooit een tijdstip gehoord. En geen klok heeft geluid bij dit wonder.

*

Eigenlijk weten we niet eens wanneer het grootste mysterie van de schepping heeft plaatsgevonden. Wanneer begon het leven van de mensgeworden zoon van God in de schoot van het meisje Maria, eigenlijk Mirjam van huis uit. Wanneer?

We kunnen er bij benadering iets van zeggen. Het was in de tijd tussen de verschijning van Gabriël in Nazaret en de aankomst in het dorp van Juda, bij Elisabet.

De engel Gabriël kondigt aan wat nog in de toekomst ligt: „je *zult* zwanger worden” en „de heilige Geest *zal* over je komen en de kracht van de Allerhoogste *zal* je als een schaduw bedekken”. Het is nog niet gebeurd. De moeder wordt niet *overvallen* door het wonder. Zij krijgt van te voren bericht. En een groet van Gabriël: „Wees gegroet, jij begenadigde: de Heer is met je!”. Een felicitatie *vooraf* vanuit de hemel. Maar het moet dan allemaal nog werkelijkheid worden.

En daarna reist Maria met spoed naar haar oudere familielid Elisabet. Een reis in stilte. Maar als ze aankomt, is er een overweldigende ovatie: Johannes springt op in de schoot van zijn moeder, Elisabet wordt vol van de heilige Geest. En het wordt Maria frontaal in het gezicht toegeroepen: „Jij *bent* de moeder van de Here”. Niet „jij *zult* dit worden” maar: „jij *bént* het”. Elisabet prijst de „vrucht van haar schoot”. Maria wist nog van niets, maar de profetes zegt het haar onomwonden: „Je bent zwanger van de heilige Geest”. Ze *wéét* het, ook al kun je niets aan Maria zien. Elisabet als vrouw weet het als eerste. Zij voelt het in haar zesde maand aan het abnormale bewegen van haar zoontje dat ze verwacht.

Daarom spreekt de veel oudere Elisabet onverwacht nu heel respectvol over de jonge vrouw Maria. Zij noemt haar „de moeder van mijn Heer”. De ontvangenis is blijkbaar al een feit. Het meisje, de maagd Maria, is dus in alle stilte ongemerkt moeder geworden.

*

Maria zelf staat bij deze binnenkomst stellig eerst heel beduusd. Het overvalt haar. Kort geleden een hemelse gelukwens *vooraf* van Gabriël en nu een felicitatie *onvoorzien* van Elisabet. Tussen Gabriëls vertrek en de binnenkomst bij Elisabet heeft de heilige Geest Maria overschaduwd. In de stilte van de reis.

Deze stilte lijkt niet te passen bij de aankomst van een hemelse koning. Waarom beefde de aarde niet toen Hij neerdaalde in de schoot van een menselijke vrouw? Waarom klonk de stem van de donder niet? En waarom was zelfs Gabriël in geen velden of wegen te bekennen?

Maar deze stilte is wel typerend voor de echte menswording. De ontvangenis van een nieuw mens vindt plaats in de stilte van de Schepper. Hij doet een vrouw zwanger worden, soms, niet altijd. Niemand weet precies hoe. Zelfs vandaag niet. Opeens is daar die verwachting: toch nog. Ieder nieuw leven is een schepping van God en Hij scheidt mensen in stilte. Het lawaai komt van óns zodra we geboren zijn. Maar God heeft geen geluid nodig: zijn majesteit kan in soevereine stilte werken.

Zo is ook Jezus werkelijk als mens neergedaald. In stilte ontvangen uit de hand van de Schepper.

*

Daarmee is zijn komst ook meteen typerend voor de werkelijke *eenwording* met ons als mensen. Jezus komt niet als een *uitzondering* op de mensheid. Hij komt als mens: zoals u en ik ontvangen zijn. Ongemerkt zijn wij ontvangen: pas later merkte je moeder het. In de stilte van je moeder werkte God je hele leven! En Jezus deelt dit met ons. Hij is nu geen vreemde meer: Hij wordt een koning die

bij ons hoort, van ons vlees en bloed.

Deze komst in stilte is voor ons een *bemoediging*: stilte betekent nog niet „afwezigheid“. Wij hoeven voor de stilte om ons heen niet bang te zijn: daarbinnen woont God en Hij werkt. Je kunt je eenzaam voelen in de stilte van je leven, maar juist daar ben je niet verborgen voor Hem. En in het verborgene is Hij bij je en werkt Hij zijn duizendvoudige wonderen.

In de stilte was er voor Maria zelfs overschaduwing: zij werd aanvaard als meisje en beschermd als moeder!

*

Vandaag lijkt er behalve het lawaai van de wereld en het gepraat van de mensen alleen maar *lege* stilte te zijn.

Maar *God* woont en werkt in die stilte.

Dat deed Hij in Egypte, in die jaren dat Jozef niets van thuis hoorde en eenzaam in Potifars huis werkte en later in de gevangenis was. Toen zijn broers in Egypte kwamen om van hem als onderkoning tarwe te kopen, toen merkte hij het pas wat God in stilte had gewerkt.

En God deed het zo in Babel, waar de liederen van Sion niet meer weerklonken in een land van vijandschap en vreemdelingschap. Maar in die stilte boog hij het hart van Cyrus en plotseling kwam uit die stilte dat merkwaardige verlov om de tempel te herbouwen.

Ook vandaag werkt God in stilte. Ons is de wederkomst van Jezus beloofd, maar sinds Pinksteren is er niets meer van Hem vernomen. Mensen gaan spotten: alles blijft bij het oude. Wat stil blijft, lijkt dood. Maar dan zegt Petrus (2 Petrus 3) dat God niet *talmt* met de belofte. In deze stilte van bijna 2000 jaar is Christus aanwezig en Hij nadert en werkt. Zijn stilte is geen leegte. Zij is vol van nabijheid: een stil geheim om ons heen!

*

Er gebeurt heel veel in die stilte.

Er is een ruimte vol engelen en een heelal vol krachten.

Maar we horen geen explosies en de aarde wordt niet overvallen.

Gods stilte heeft een naam: GEDULD EN LIEFDE!

De stilte van Maria had een naam: „De Heer is met je!“

En de stilte van de kerk op aarde heeft een naam: „De Heer is dichtbij“.

En de stilte rond de wereld heeft een naam: „De Heer is nog lankmoedig, Hij wil niet dat sommigen verloren gaan“.

Zo krijgt de stilte vriendelijke ogen. We voelen ons de gezegende van de Here, de beschermeling van de Allerhoogste.

„Waarlijk mijn ziel keer u stil tot God: van Hem is mijn verwachting“ (Ps. 62:6).

2. (In Maria's stilte komt God en) *Hij leert haar een lied*

En dan lezen we verder in Lucas' evangelie ook dat God zijn werk in de stilte niet onbekend laat blijven. Hij laat het merken. Hij geeft vertrouwen en leert mensen geloven zonder nog te zien. Hij helpt ons ook om in dit vertrouwen sterk te worden.

*

Zo ging het bij Maria.

In Nazaret bleef zij na Gabriëls vertrek alleen achter met slechts de herinnering aan het engelenwoord.

Maar nu had Gabriël niet alleen over de toekomst gesproken. Hij had ook gesproken over iets dat er al een half jaar was: „Luister, ook je familielied Elisabet is zwanger van een zoon, ondanks haar hoge leeftijd. Zij is nu, ook al hield men haar voor onvruchtbaar, in de zesde maand van haar zwangerschap´´. In dit halfjaar had Elisabet zich binnenshuis gehouden, verborgen. Het kon nog niet bekend zijn in Nazaret dat zij nu zwanger was. De engel vertelt een nieuwtje, zelfs een groot en onvoorstelbaar feit. En het is tegelijk eigenlijk al oud nieuws: reeds zes maanden werkelijkheid!

De engel Gabriël heeft Maria geen opdracht gegeven, maar wel een *handvat*. Het is aan haar om dit handvat te grijpen.

En dat doet zij ogenblikkelijk. Zij maakte zich reisvaardig in die dagen en reisde ijlings naar het bergland, naar een stad van Juda, en zij ging het huis van Zacharias binnen en groette Elisabet.

Maria gaat in op de verwijzing naar Elisabet door zelf te kiezen voor het op reis gaan.

Dat is niet zo vanzelfsprekend. Wat moet een alleenreizend meisje in deze tijd van het jaar in Juda zoeken? Het lijkt wel alsof zij van huis wegloopt. Maar in werkelijkheid grijpt ze het woord van de engel aan. Ze wil bevestigd worden. Ze zoekt houvast voor haar geloof in de belofte.

*

Geloof kan nooit op eigen benen staan: het moet altijd houvast zoeken, een leuning om je aan vast te houden.

Christenen klagen wel eens: het is zo moeilijk om in deze tijd te geloven. Gods aanwezigheid is onmerkbaar geworden in de samenleving. Hoe kun je dan geloven?

Nu is *geloven* inderdaad nooit gemakkelijk en goedkoop en dus is het dat vandaag ook niet. Maar het *klagen* daarover is altijd wel gemakkelijk en goedkoop. Maria echter klaagt niet, maar kijkt heel praktisch om zich heen: waar kan ik mij aan optrekken?

Ook wij hebben die mogelijkheden. Er staat al duizenden maanden een kerk die in verwachting is van de wederkomst. En er zijn mensen vervuld geraakt van de heilige Geest en hun woorden staan opgetekend in de bijbel. En er zijn in uw naaste omgeving christenen die vervuld zijn van geloof, hoop en liefde. En er is een geschiedenis van heiligen en martelaren achter onze rug.

Blijf niet in je kamer zitten, tegen het plafond aankijken. Pak je jas, ga de deur uit, fiets een eind door de stad om op tijd in de kerk te zijn. Zet de wekker en zorg dat je tijd hebt om te bidden en naar de stemmen van de heilige mensen in de bijbel te luisteren. En wanneer je door ziekte of ouderdom aan huis gebonden bent, zet op tijd kerktelefoon of internet aan om mee te leven met de kerkdienst: bereid je er op voor, zorg dat je echt zit te wachten op de dienst.

Wie zich inspant om de handvatten beet te pakken, wordt verrast en bemoedigd. Je hoort en ziet bij medegelovigen de echo van het werk van God. En het helpt je om zelf te groeien in vastheid van vertrouwen. Het helpt je om de stilte van God te geloven in je leven.

*

Wanneer Maria versterking van haar geloof zoekt, wordt dit immers ook beloond.

Bij haar binnenkomst springt Johannes op en Elisabet wordt vervuld met de Geest. Dit is geen show. Het is wel spectaculair, maar het gaat om iets anders. Dit alles is een feestelijke verwijzing. Het zijn de slingers die boven het hoofd van Maria worden gehangen.

Het is allemaal voor haar een bemoediging: „Gelukkig is zij die geloofd heeft dat de woorden van de Heer in vervulling zullen gaan”.

Zo mogen ook wij elkaar een hart onder de riem steken. De apostel zegt meer dan eens: „Vermaant elkander; beurt elkaar op; bemoedigt elkaar”.

*

En door deze hulp kunnen we spreken over wat niet gezien wordt: Maria's lofzang klinkt juist nú op.

Uitleggers hebben vaak gedacht dat er iets niet klopte. De lofzang zou niet van Maria zijn, maar van *Elisabet*. Of het lied zou door Maria gezongen zijn bij de *geboorte* van Jezus en Lucas zou het naar voren hebben getrokken.

Waarom deze theorieën? Omdat men het onpassend vindt dat Maria zweeg bij Gabriël en *nu opeens* een lied zou zingen. Het is volgens vele uitleggers te laat of te vroeg.

Maar dat is juist het *wonder*: Maria spreekt over wat nog niet gezien wordt, maar er al wel is! Alles blijft nog stil, maar de zekerheid van de ontvangenis in stilte ontvangt Maria als loon op haar zoekende reis. Elisabet maakt duidelijk hoe laat het is.

Nu kan Maria gaan juichen over wat God in stilte deed. Nu de Allerhoogste woning maakte in haar menselijke schoot, komt heil en recht onder de mensen wonen. Mijn ziel maakt groot de Heer!

Haar lied is een echo op het geheim van Gods werk in de stilte van het ongeziene.

*

Zo is ons spreken en zingen een echo op wat nog niet klinkt en nog niet gezien wordt, maar er al wel is in de stilte van God.

12 artikelen lang zeggen wij „Mijn ziel maakt groot de Heer. Ik geloof in de Vader en de Zoon en de Geest“.

*

Zo daalt de stilte over de gelovigen: rustgevend.
Wij zijn omgeven door zijn werk!

En in die stilte wordt ons lawaai vervangen door een melodie: harpspel van David om een drukke Saul mild te stemmen. Lied van Maria om Zacharias en Elisabet bij te vallen. En kerstliederen die wij elkaar toezingen in de stille nacht!

Het wordt immers Kerstféést.

*

Soms gaan we het eenzaam tegemoet, antwoordloos in lijden en verdriet, uitzichtloos in ziekte. Een sneeuwveld van stilte kan voor je liggen. Een reis in lege stilte.

Toch ben je niet alleengelaten, achtergelaten, verloren als mens.

God kent je, werkt voor je, wacht op je. Geduldig, stil.

Gelukkig wie het gelooft en leert zingen van wat nog niet gezien wordt.

Dan kom je in adventstijd naast Maria staan en prijst haar gelukkig: de moeder van onze Heer. Zij geloofde en kwam niet bedrogen uit.

Zij gaat ons voor, ster van God die voor ons uitreist naar de vindplaats van de Koning. Komt laten wij met haar aanbidden die Koning!

AMEN